

Το πρόγραμμα PEACE για τη Βόρεια Ιρλανδία

Στόχος του προγράμματος PEACE της ΕΕ είναι η υποστήριξη της ειρήνης και της συμφιλίωσης καθώς και η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής προόδου στη Βόρεια Ιρλανδία και στην παραμεθόρια περιοχή της Ιρλανδίας.

Νομική βάση

Νομική βάση για το τέταρτο πρόγραμμα PEACE που καλύπτει την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 είναι ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, και ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1299/2013, της 17ης Δεκεμβρίου 2013.

Ιστορικό

Η ειρηνευτική διαδικασία στη Βόρεια Ιρλανδία λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ από το 1989, τόσο μέσω της περιφερειακής πολιτικής όσο και από τις εισφορές της ΕΕ στο Διεθνές Ταμείο για την Ιρλανδία (IFI).

Κατόπιν των συστάσεων ειδικής ομάδας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το πρόγραμμα PEACE I (1995-1999) εγκρίθηκε στις 28 Ιουλίου 1995. Τον Μάρτιο του 1999 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε τη συνέχιση του ειδικού προγράμματος μέχρι το 2004 με την ονομασία PEACE II. Το πρόγραμμα, κατόπιν τούτου, παρατάθηκε έως το 2006. Με το πρόγραμμα PEACE III, που κάλυπτε την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, επανεισήχθησαν κάποιες από τις προτεραιότητες των προηγούμενων προγραμμάτων, ενώ όλες οι δραστηριότητες του έργου τερματίστηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Η δήλωση κλεισίματος του προγράμματος υποβλήθηκε στην Επιτροπή στις 31 Μαρτίου 2017.

Ένα νέο πρόγραμμα (PEACE IV, 2014-2020) ξεκίνησε επισήμως στις 14 Ιανουαρίου 2016, με ιδιαίτερη έμφαση στις επενδύσεις που στοχεύουν στα παιδιά και στους νέους.

Στόχοι και προτεραιότητες

Το πρόγραμμα PEACE εφαρμόστηκε ως διασυνοριακό πρόγραμμα συνεργασίας (στο πλαίσιο του στόχου της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας — ΕΕΣ) ανάμεσα στην Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, και έχει δύο βασικούς στόχους:

- τη συνοχή μεταξύ των κοινοτήτων που εμπλέκονται στη σύγκρουση στη Βόρεια Ιρλανδία και στις παραμεθόριες κομητείες της Ιρλανδίας·
- την οικονομική και κοινωνική σταθερότητα.

Αντικείμενο του προγράμματος αποτελούν συγκεκριμένα προβλήματα που οφείλονται στη σύγκρουση και στόχος είναι η δημιουργία μιας ειρηνικής και σταθερής κοινωνίας. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, το πρόγραμμα βασίζεται σε δύο βασικές προτεραιότητες (τη συμφιλίωση των κοινοτήτων και τη συμβολή στην ειρήνη) και σε τέσσερις βασικούς στόχους για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020:

- την κοινή εκπαίδευση·
- την παροχή βοήθειας προς τα παιδιά και τους νέους·
- τη δημιουργία κοινών χώρων και υπηρεσιών·
- την οικοδόμηση θετικών σχέσεων σε τοπικό επίπεδο.

Χρηματοδότηση

Μεταξύ του 1995 και του 2013 υπήρξαν τρία προγράμματα PEACE με χρηματοδοτική συνεισφορά ύψους 1,3 δισεκατομμυρίων ευρώ. Μολονότι τα προγράμματα PEACE I (1995-1999) και PEACE II (2000-2006) έλαβαν χρηματοδότηση από όλα τα διαρθρωτικά ταμεία, το PEACE III (2007-2013) χρηματοδοτήθηκε αποκλειστικά από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Το πρόγραμμα PEACE IV, για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, έχει συνολική αξία 270 εκατομμυρίων ευρώ. Η συνεισφορά του ΕΤΠΑ στο πρόγραμμα ανέρχεται σε περίπου 229 εκατομμύρια ευρώ (85%), ενώ 40 εκατομμύρια ευρώ (15%) κατά προσέγγιση θα προέλθουν από συγχρηματοδότηση (δηλαδή πηγές εκτός ΕΕ που μπορεί να περιλαμβάνουν εθνική, περιφερειακή και τοπική κρατική χρηματοδότηση). Το 94% των πόρων του προγράμματος PEACE IV θα χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη της κοινωνικής ένταξης, την καταπολέμηση της φτώχειας και την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού (το υπόλοιπο ποσοστό θα χρησιμοποιηθεί για την παροχή τεχνικής βοήθειας).

Επιλεξιμότητα και διαχείριση

Η επιλέξιμη περιοχή για το τέταρτο πρόγραμμα PEACE καλύπτει τη Βόρεια Ιρλανδία και την παραμεθόρια περιοχή της Ιρλανδίας (η περιοχή αυτή περιλαμβάνει τις κομητείες Louth, Monaghan, Cavan, Leitrim, Sligo και Donegal).

Η συνολική διαχείριση και υλοποίηση του προγράμματος γίνεται από τον ειδικό φορέα για τα προγράμματα της ΕΕ (SEUPB), ενώ τη χρηματοδότηση διαχειρίζονται τοπικοί φορείς συνεργασίας και μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Επιπλέον, το 2007 η Επιτροπή συγκρότησε την ειδική ομάδα για τη Βόρεια Ιρλανδία (NITF), η οποία λειτουργεί υπό την εποπτεία του Επιτρόπου Περιφερειακής Πολιτικής, σε στενή συνεργασία με τις αρχές της Βόρειας Ιρλανδίας. Η NITF έχει στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και τη δημιουργία βιώσιμης απασχόλησης, ενώ επίσης καλύπτει αρκετούς τομείς πολιτικής, όπως τη γεωργία, την πολιτική ανταγωνισμού, την παιδεία και τον πολιτισμό, την ενέργεια κ.λπ. Οι δράσεις της NITF έχουν επίσης στόχο να συμβάλουν στη συνολική επιτυχία των έργων που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα PEACE.

Επιτεύγματα

Το πρόγραμμα PEACE έχει προσφέρει δυνατότητες συμμετοχής και διαλόγου, ενώ επίσης έχει φέρει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την ευθύνη για την ανάπτυξη των κοινοτήτων πλησιέστερα στους πολίτες (δηλαδή εφαρμόζει την προσέγγιση «από τη βάση προς την κορυφή»). Έχει χρηματοδοτήσει ευρύ φάσμα έργων, μεταξύ των οποίων έργα για τη στήριξη θυμάτων και επιζώντων, νέων ατόμων, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, έργα υποδομής και αστικής ανάπτυξης, καθώς και έργα υποστήριξης μεταναστών και ανάδειξης της εθνικής ποικιλομορφίας της κοινωνίας στο σύνολό της.

Είναι επίσης σημαντικό ότι το εν λόγω πρόγραμμα θεωρείται πλέον ως παράδειγμα της πολιτικής για την οικοδόμηση της ειρήνης, η οποία αφορά ολόκληρη την Ευρώπη και άλλες περιοχές.

Μέλλον του προγράμματος PEACE

Στο δημοψήφισμα της 23ης Ιουνίου 2016, η πλειοψηφία των ψηφοφόρων (51,9%) ψήφισε υπέρ της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μετά το Brexit, το καθεστώς του Ηνωμένου Βασιλείου θα αλλάξει, γεγονός που θα έχει επίσης αντίκτυπο στις πολιτικές της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής συνοχής και του προγράμματος PEACE.

Η Βόρεια Ιρλανδία επωφελείται σημαντικά από τη χρηματοδότηση της ΕΕ και η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου εγείρει μακροπρόθεσμα ανησυχίες για μια σειρά τομέων στη Βόρεια Ιρλανδία, καθώς και για την ειρηνευτική διαδικασία και τη διασυνοριακή συνεργασία μετά το 2020. (Η Βόρεια Ιρλανδία είναι η μόνη περιφέρεια του Ηνωμένου Βασιλείου που έχει χερσαία σύνορα με άλλο κράτος μέλος: στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι μετά το Brexit θα υπάρχει εξωτερικό σύνορο της ΕΕ στη νήσο της Ιρλανδίας.)

Στις προτάσεις της για τους κανονισμούς συνοχής μετά το 2020, η Επιτροπή πρότεινε να συνεχιστεί το πρόγραμμα PEACE («PEACE Plus»). Λόγω των ιδιοτήτων του, προτείνεται η διαχείριση του προγράμματος να γίνεται με ολοκληρωμένο τρόπο, η δε εισφορά του Ηνωμένου Βασιλείου να εντάσσεται σε αυτό ως εξωτερικά έσοδα για ειδικό προορισμό. Επιπλέον, όταν ο SEUPB προσδιορίζεται ως διαχειριστική αρχή, πρέπει να θεωρείται ότι βρίσκεται σε κράτος μέλος. Οι προτάσεις εμπίπτουν στη συνήθη νομοθετική διαδικασία και το Κοινοβούλιο ενέκρινε τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση τον Μάρτιο του 2019.

Στις 25 Μαρτίου 2019 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/491 προκειμένου να επιτραπεί η συνέχιση του προγράμματος εδαφικής συνεργασίας PEACE IV. Ο κανονισμός θα ισχύει σε περίπτωση που αποχωρήσει το Ηνωμένο Βασίλειο από την Ένωση χωρίς συμφωνία αποχώρησης. Θα επιτρέψει την αποτελεσματική συνέχιση του προγράμματος PEACE IV στο νέο νομικό πλαίσιο.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Κοινοβούλιο ανέκαθεν υποστήριζε τις χρηματοδοτικές συνεισφορές της ΕΕ για τα προγράμματα PEACE και τα προγράμματα του Διεθνούς Ταμείου για την Ιρλανδία (IFI). Με το νομοθετικό ψήφισμά του, της 15ης Ιουνίου 2010, σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που αφορά τις χρηματοδοτικές συνεισφορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Διεθνές Ταμείο για την Ιρλανδία (2007-2010)^[1], το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επισήμανε ότι το Διεθνές Ταμείο για την Ιρλανδία πρέπει να συνδράμει τις δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία και δη από τους πόρους του προγράμματος PEACE III που εφαρμόζεται στη Βόρεια Ιρλανδία και στην παραμεθόρια περιοχή της Ιρλανδίας. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλεί επισήμως την Επιτροπή να μεριμνήσει για τον συντονισμό αυτό.

Στο πλαίσιο του ρόλου του ως συννομοθέτη στη δέσμη μέτρων για τη συνοχή (στην προκείμενη περίπτωση, στον κανονισμό περί κοινών διατάξεων και στον κανονισμό περί καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης), το Κοινοβούλιο υποστήριξε σθεναρά τη συνέχιση του προγράμματος PEACE για την περίοδο 2014-2020. Επιπλέον, στο ψήφισμά του, της 13ης Νοεμβρίου 2014, το Κοινοβούλιο υπογράμμισε τη σημασία του προγράμματος PEACE για τη διασφάλιση της προόδου, της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, καθώς και της συμφιλίωσης μεταξύ των κοινοτήτων.

Βάσει του αποτελέσματος του δημοψηφίσματος στο Ηνωμένο Βασίλειο, με το ψήφισμα της 5ης Απριλίου 2017, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέφρασε την ανησυχία του για τις συνέπειες της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ και υπογράμμισε την ανάγκη διασφάλισης της ειρήνης μεταξύ της Βόρειας Ιρλανδίας και της Ιρλανδίας.

Στο ψήφισμά του, της 11ης Σεπτεμβρίου 2018, σχετικά με τον αντίκτυπο της πολιτικής συνοχής της ΕΕ στη Βόρεια Ιρλανδία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επισήμανε την πρόταση της Επιτροπής να συνεχιστούν τα προγράμματα PEACE και Interreg, καθώς και το έγγραφο θέσης του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με το μέλλον της πολιτικής συνοχής (του Απριλίου του 2018), στο οποίο το Ηνωμένο Βασίλειο δηλώνει την προθυμία του να εξεταστεί, από κοινού με τη Διοίκηση της Βόρειας Ιρλανδίας, την ιρλανδική κυβέρνηση και την ΕΕ, το ενδεχόμενο πιθανού διαδόχου του προγράμματος PEACE IV, πέραν της υποχρέωσης που αναλαμβάνει να τηρήσει τις δεσμεύσεις του στα προγράμματα PEACE και Interreg στο πλαίσιο του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ). Το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι «με την επιφύλαξη των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου, η στήριξη της ΕΕ για την εδαφική συνεργασία, ιδίως όσον αφορά τα διασυνοριακά και διακοινοτικά έργα, θα πρέπει να συνεχιστεί ενόψει των επιτευγμάτων των ειδικών ενωσιακών προγραμμάτων συνοχής για τη Βόρεια Ιρλανδία, και συγκεκριμένα του προγράμματος PEACE και των προγραμμάτων Interreg, τα οποία είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τη σταθερότητα της περιοχής».

[1]EE C 236 E της 12.8.2011, σ. 173.

Diána Haase / Marek Kołodziejski
04/2019

